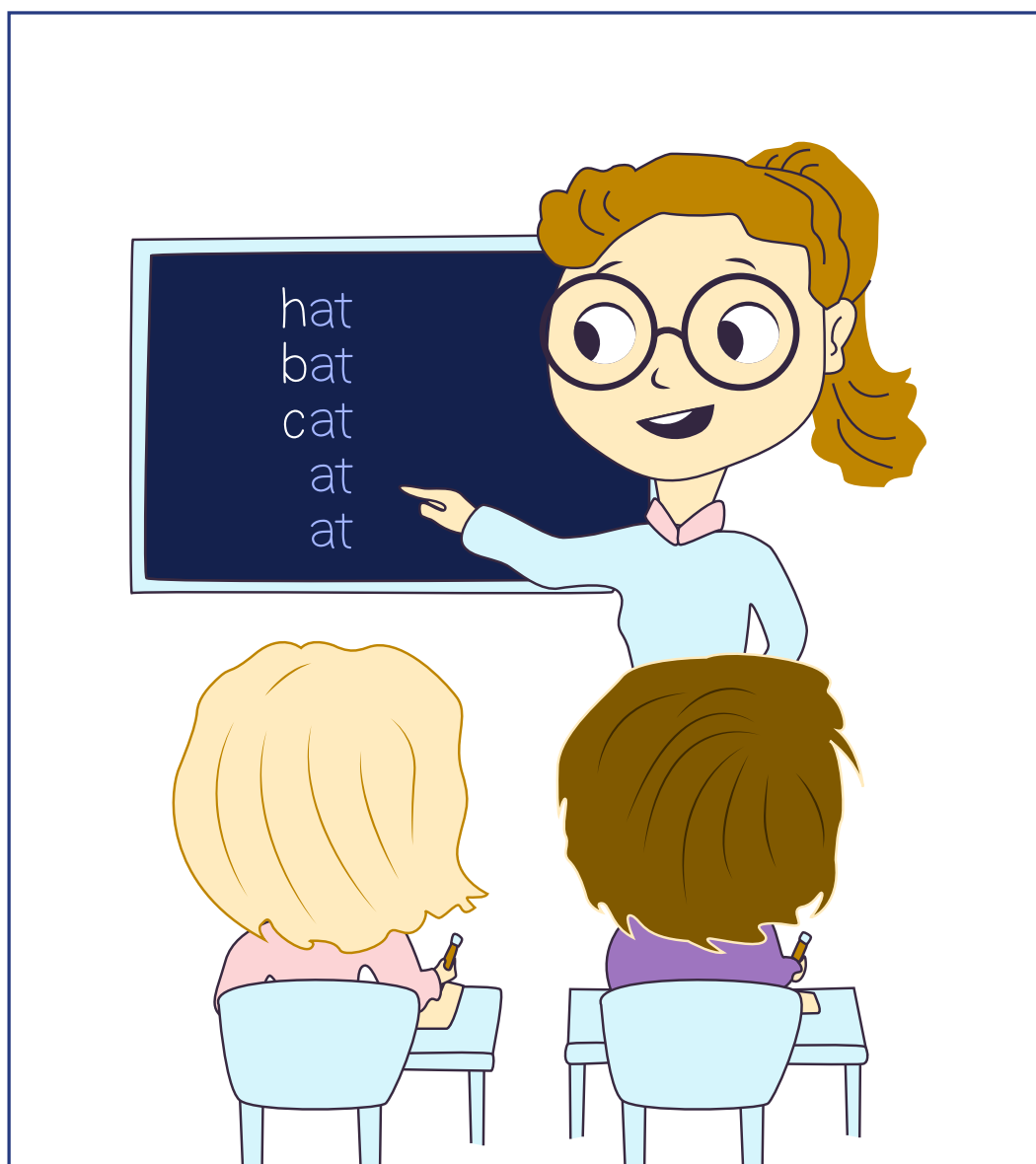

Aski Raski Engelsk

Lærerveiledning

Engelsk lærerveiledning

Dette er en lærerveiledning som forklarer sentrale begreper knyttet til Aski Raski Engelsk. Den skal hjelpe lærere å forstå både navn på oppgaver i programmet og ikke minst regler knyttet til hvordan engelske lyder og ord oppfører seg.

Delkapitlene i hvert nivå blir forklart og det vises forslag til offentlige stier man kan jobbe med tilknyttet de ulike temaene innenfor hvert nivå.

Innhold

Nivå 0 – Fonologisk bevissthet 4

Analysis – spelling preparation 4

Synthesis – reading preparation 4

Nivå 1 – Single Letters 5

Vokaler 5

Bokstavene c og g 5

Bokstaven y 5

Special drills 5

Tilhørende stier 5

Nivå 2 – CVC, Blends and Sight Words 6

CVC Words 6

Two Syllables 6

Blends 6

Sight Words 7

Short forms 7

Tilhørende stier 8

Nivå 3 – Consonant Digraphs and Magic e 9

Double Consonant Rule: ll, ff, ss, ck 9

Consonant digraphs 9

Magic e 10

Tilhørende stier 10

Nivå 4 – Vowel/Consonant Digraphs 11

Bossy r 11

Multisyllabic Words 11

Soft “c” and soft “g” 12

The “c” and “k” spelling rule 12

Tilhørende stier 12

Nivå 5 – Long Vowel Sounds 13

Long a 13

Long o 13

Long i 13

Long u 13

Long e 13

The oi sound 13

The ow sound 14

The aw sound 14

Words ending in -le 14

Tilhørende stier 14

Nivå 6 – Affixes 15

Vowel Suffixes 15

Consonant Suffixes 16

Consonant Suffixes 16

More Digraph Sounds and -rr- 16

Tilhørende stier 17

Nivå 0 – Fonologisk bevissthet

Når et barn skal lære å lese og skrive må det bli bevisst på fonologien i språket. I tidlige barneår tilegner barn seg talespråket uten å tenke over hvordan lydene i språket samspiller for å danne ord og setninger.

Fonologisk bevissthet dreier seg om nettopp det å kunne bevisst rette oppmerksomheten mot byggsteinene i språket. Eksempler på fonologisk bevissthet er å lære å rime, klappe stavelser og å lytte ut lyder i ord. Etter hvert vil elevene også lære seg å ta bort eller bytte ut lyder i ordene.

Grovt sett kan fonologisk bevissthet deles inn i:

- Analyse - de ferdighetene en trenger for å lære seg å skrive: Å finne de små byggeklossene et ord eller en setning er bygget opp av.
- Syntese - de ferdighetene en trenger for å lære seg å lese: Å trekke smådeler sammen til en helhet.

Kan barna dette på sitt morsmål så vil de ha ferdigheter til å kunne gjøre det samme med engelske ord - dele ord opp i stavelser og enkeltlyder, eller sette stavelser og enkeltlyder sammen til ord. Nivå 0 i Aski Raski Engelsk vil gi en fin start for å bevisstgjøre elevene på at funksjonen til lydene og hvordan de samspiller med hverandre fungerer på samme måte som på norsk, men flere av lydene som brukes er nye.

Analysis – spelling preparation

Her fokuseres det på hvordan ord blir delt opp i mindre deler. På hør og les kan man øve innenfor tre kapitler: **Words become syllables**

betyr at ordene blir delt opp i stavelser. **Words become sounds** betyr at ordene blir delt opp i lyder. I tillegg til ordene de møter under **Words become sounds** kan elevene øve på ord som inneholder sammensatte grafemer. Et sammensatt grafem betyr at flere bokstaver symboliserer én lyd. Dette ligger under **Digraphs and trigraphs (two and three letters making one sound)**.

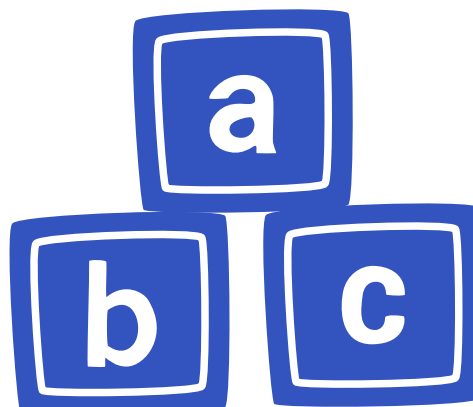
Under finn ligger flere ulike kapitler som dreier seg om å lytte etter hvor mange stavelser eller lyder det er i ord, lytte ut første, siste og midterste lyd, lang eller kort vokallyd, samt mange kjekke memory-spill hvor man øver på disse ferdighetene.

Synthesis – reading preparation

Her fokuseres det på hvordan ord settes sammen av mindre deler. På hør og les kan man øve innenfor fem kapitler: **Syllables become words** betyr at stavelser blir satt sammen til ord. **Sounds become words** betyr at lyder settes sammen til ord. Man kan også øve på ord som inneholder sammensatte grafemer, **Digraphs and trigraphs (two and three letters making one sound)**. I tillegg kan man øve på ord som rimer i kapitlene **Rhyming words** og **Rhyming words - puzzle**.

Nivå 1 – Single Letters

På nivå 1 øver man på en og en bokstav. Målet er at elevene skal automatisere koblingen mellom bokstav og lyd. Samtidig er det verdt å merke seg at det finnes flere bokstaver som egentlig kan ha ulike lyder når man møter dem i ulike ord. Ved innlæring av bokstaver så anbefales det at man fokuserer på én lyd for hver bokstav for å unngå forvirring hos elever. Derfor er det tatt noen bevisste valg i programmet.

Vokaler

De første ordene man starter med å lese på engelsk er ofte det som kan kalles CVC words. Disse ordene består av Consonant-Vowel-Consonant (konsonant-vokal-konsonant) og har en kort vokallyd. Derfor øver man på de korte vokallydene på nivå 1 Single letters.

Bokstavene c og g

Bokstavene c og g kan ha flere lyder. På nivå 1 i Aski Raski jobber man med det som ofte kalles hard g og hard c, som i ordene good og cat. De alternative lydene, soft c og soft g, er lagt inn på nivå 4 i programmet.

Bokstaven y

Bokstaven y kan ha mange ulike lyder: yes, fly, rainy. På nivå 1 jobber man med y slik den fremstår i ordet "yes".

Special drills

I kapitler kalt *special drills* rettes fokus mot lyder eller grafemer som kan være vanskelige å skille, enten fordi de er lydlike eller fordi de er formlike. N og m kan for eksempel være vanskelige høre forskjellen på, mens b og d er formlike.

Tema	Tilhørende stier
Single Letters	<ul style="list-style-type: none"> • 4 Single letters • 8 Single letters • 12 Single letters • 16 Single letters • 20 Single letters • Full alphabet Single letters

Nivå 2 – CVC, Blends and Sight Words

CVC Words

CVC står for Consonant-Vowel-Consonant (f.eks. "cat"). Ordene er korte og lydrette og er derfor bra å starte med når elevene skal begynne å trekke lyder sammen og lese. Legg merke til at vokalene får en kort lyd.

Nivå 2 starter med å sette sammen bokstavlydene som man øver på i nivå 1. Først skal man øve på å trekke to lyder sammen: a-t = at. Deretter trekker man tre lyder sammen: c-a-t = cat. Man har mulighet til å øve på ordene i tre deler: c-a-t eller i to deler: c-at.

c-a-t h-a-t
s-u-n

Two Syllables

Oppgavebeskrivelsene CVVCV og CVCCVC beskriver hvilke bokstavmønstre ordene har. C står for consonant (konsonant) og V står for vowel (vokal). Disse ordene bygger videre på det elevene øvde på under CVC. De øver med samme bokstavlyder både når det gjelder vokaler og konsonanter, noe som også gjelder for ordene i oppgavene som blir beskrevet nedenfor.

Compound words, betyr sammensatte ord. I denne delen møter elevene sammensatte ord som: batman, madman.

2nd. syllable is stressed, betyr at man møter ord hvor trykket ligger på andre stavelse.

Blends

Blends bygger videre på det elevene har øvd på under CVC words - ordene har de samme vokallydene og konsonantlydene, men det legges til flere konsonanter i starten eller i slutten av ordet.

Blends handler om å knytte individuelle konsonantlyder sammen, samtidig som man bruker lyden til begge konsonantene. "Sw" fungerer for eksempel som en blend, hvor man må trekke de to konsonantlydene sammen for å avkode hurtig og riktig, som i ordet "swim".

Blends finner man både i starten og slutten av ord. Derfor kan man øve dem inn stegvis ved å først jobbe med ord som starter med blends, deretter ord som slutter med blends og til slutt ord som har blends både i starten og slutten av ordet.

sw-i-m cr-a-b
h-a-nd

Suffix “s”

I denne delen arbeider man med bøyingsmorfemet “s”. Man kan legge til suffiks “s” for å bøye substantiv fra entall til flertall, samt å vise til et verb i nåtid:

a cat - many cats,
to clap - he/she/it claps.

Sight Words

Her øver elevene på de 100 mest vanlige ordene i engelsk. Kapitlet kalles **sight words** fordi man øver på å kjenne igjen ordbilder, ikke på å avkode dem fonologisk slik man ellers gjør på dette nivået. Ved å øve på ordbilder knyttet til høyfrekvente ord, selv om ordene er vanskelig å avkode, kan man øke lesehastigheten betydelig.

Oppgavene er noen steder delt inn i “Decodable” og “tricky words”. Dette er fordi “decodable”

ordene kan sies å følge reglene, mens “tricky words” ikke gjør det. Samtidig bør det nevnes at elevene ikke har øvd på flere av reglene når de er på nivå 2, så ordene er ikke nødvendigvis enkle selv om det er ord som følger reglene.

Short forms

I det engelske språket brukes ofte det som kan kalles for **short forms**, som betyr at man trekker sammen et pronomen eller substantiv med et verb.

I will = I’ll

He is = He’s

Do not = Don’t

Tema	Tilhørende stier
CVC Words	<ul style="list-style-type: none"> • 8 Letters CVC 1 • 8 Letters CVC 2 • 12 Letters CVC 1 • 12 Letters CVC 2 • 16 letters CVC 1 • 16 letters CVC 2 • 20 letters CVC 1 • 20 letters CVC 2 • Full alphabet CVC 1 • Full alphabet CVC 2
Blends	<ul style="list-style-type: none"> • Blends CCVC 1 • Blends CCVC 2 • Blends CVCC 1 • Blends CVCC 2 * • Blends CVCC 3 * • Blends CCVCC • Blends CCVCC 2 • Suffix s 1 • Suffix s 2 • Suffix s 3
Sight words – 100 most common words	<ul style="list-style-type: none"> • Sight words 1-3 • Sight words 4-6 • Sight words 7-10 • Sight words 11-14 • Sight Words decodable 1 • Sight Words decodable 2 • Sight Words tricky words 1 • Sight Words tricky words 2

Nivå 3 – Consonant Digraphs and Magic e

Double Consonant

Rule: ll, ff, ss, ck

Vokalene oppfører seg likt som på oppgaver på nivå 2 - de er korte. Samtidig er det et annerledes rettskrivingsprinsipp enn tidligere: Ën-stavelsesord som avslutter med lydene /l/ /f/ /s/ og /k/ skrives med dobbel konsonant (ll, ff, ss, ck).

I tillegg er det en del ord som endrer vokallyd. Ta for eksempel ordet "ball", hvor vokalen a sammen med ll får en helt annen lyd enn a i ordet cat. Merk at her er det oppgavenavn merket med *. Stjernemerket betyr at disse ordene oppfører seg litt spesielt sammenlignet med de andre ordene under samme tema.

b-e-ll   b-o-ss
cl-i-ff   d-u-ck

Consonant digraphs

Consonant digraphs betyr at to konsonanter danner et sammensatt grafem og lager

en ny lyd. For eksempel i ordet sh-i-p går bokstavene s og h sammen og lager èn lyd.

Legg merke til at grafemet th kan ha to lyder, både stemt/voiced (this, that) og ustemt/unvoiced (bath, thin).

Det er fortsatt samme korte vokallyd som tidligere. Oppgaver er delt opp slik at man kan øve på consonant digraphs med eller uten blends.

Under denne delen kan man også jobbe med *w-a rule* som viser til at bokstaven a etter w får en spesiell lyd slik som i ordet was. Det samme gjør a etter qu - dette er fordi qu er en consonant digraph og man sier qu som /kw/.

På *two syllables* øver man på vanlige endelser som inneholder consonant digraphs som -ish og -ing: finish, ending.

ship ring

chip pink

Magic e

Magic e er en regel som inntreffer i ord som har en stum e på slutten og det kun er en konsonant mellom den forrige vokalen og den stumme e-en. Vokalen endrer lyd fra kort vokallyd til lang vokallyd: a=/ei/ (face) i=/ai/ (bite). Man kan enkelt forklare det til elevene med at vokalene sier navnet sitt. Her møter man altså andre vokallyder enn det man har jobbet med tidligere i programmet. For å øve på vokallydene i magic e-ord, kan man starte med å øve på ordene i den første oppgaven open syllables. Dette er korte ord som har samme vokallyd som ordene med magic e. (Se mer om open og closed syllables under nivå 4).

Et tips til hvordan man kan jobbe med magic e, er å først fokusere på hver enkelt lange vokallyd a_e (late, safe), i_e (bite, life), o_e (code, hole), u_e (cube, tube), y_e (type). Deretter viser man elevene forskjellen mellom CVC-ordenene og ord med magic e, kort og lang vokallyd. Oppgavene er merket som CVC-CVCe: hat-hate,

hid-hide, tub-tube. Dette er tatt hensyn til i de offentlige stiene elevene kan tildeles.

Oppgaver er delt opp slik at man kan øve på magic e med eller uten blends. I tillegg er det visse ord som avviker fra denne regelen og er lagt inn som oppgaver i **Exception -ve words**.

cake

life

bone

Tema	Tilhørende stier
Double Consonant Rule: ll, ff, ss, ck	<ul style="list-style-type: none"> • Double consonant rule: ll ck • Double consonant rule: ff ss • Double consonant rule: ass aff * • Double consonant rule: all ull oll *
Consonant Digraphs	<ul style="list-style-type: none"> • Consonant digraphs sh • Consonant digraphs th • Consonant digraphs ch • Consonant digraphs ng og nk • Consonant digraphs qu og wh
Magic e	<ul style="list-style-type: none"> • Magic e 1 • Magic e 2

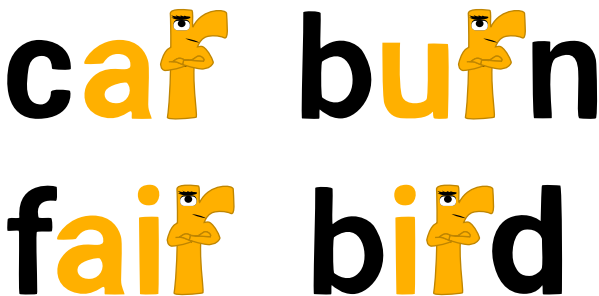
Nivå 4 – Vowel/Consonant Digraphs

Bossy r

Når bokstaven r kommer etter en vokal, så vil vokallyden endre seg. Siden r-en er en sentral faktor for at lyden til grafemet blir annerledes kalles den ofte **bossy r**. Begrepet kan presenteres for elevene og hjelpe dem til å forstå at den “bestemmer” at lyden endrer seg: car, burn, fair.

“W-ar” rule and “w-or” rule

W-ar rule viser til at grafemet ar har en annen lyd enn den har til vanlig når det kommer etter en w (war vs car). Det samme prinsippet gjelder for **w-or** rule. Grafemet or får en annen lyd nå det kommer etter en w (word vs born). Oppgaven merket som quar er lagt inn fordi grafemet ar får samme lyd som i ord med w-ar fordi qu uttales som /kw/.

Multisyllabic Words

Multisyllabic words betyr flerstavellesord. Her kan man øve på å lese ord med de to ulike strukturene: åpen (open) eller lukket (closed) stavelse. En stavelse er lukket om en konsonantlyd avslutter/lukker stavelsen. Er det en vokal som avslutter stavelsen, er denne

stavelsen åpen. Om en stavelse er åpen, blir vokalen lang. Om en stavelse er lukket, blir vokalen kort.

Tidligere i programmet, nivå 1-3, er fokuset for det meste på lukkede stavelser og korte vokallyder. Disse ordene trekkes frem igjen under delkapitlet **Closed syllables**. Deretter øver man på **open syllables**, med lang vokallyd og lukket eller åpen stavelse pluss ord med magic e. Her er eksempler fra hvert av delkapitlene:

- Helmet, er satt sammen av to stavelser som er lukket (closed): hel-met.
- Final, er satt sammen av to stavelser hvor den første er åpen (open) og den andre lukket (closed): fi-nal.
- Inside, er satt sammen av to stavelser hvor den første er lukket (closed) og den andre er et magic e ord: in-side (closed+magic e).
- Female, er satt sammen av to stavelser hvor den første stavelsen er åpen (open) og den andre stavelsen er et magic e ord: fe-male (open+magic e).

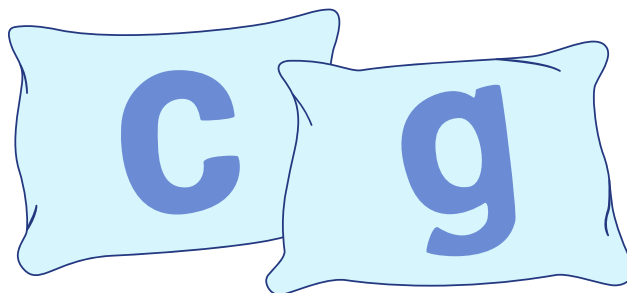
Avslutningsvis under multisyllabic words, **vowel/consonant digraphs**, introduseres elevene for ord med en veldig vanlig endelse i engelsk, nemlig -er: driver, diner. I tillegg øver man på flerstavellesord som inneholder bossy r.

Soft “c” and soft “g”

Bokstavene c og g kan ha flere lyder. Tidligere i Aski Raski engelsk har man brukt c med /k/ lyd: cat, og g med /g/ lyd: gitar. I denne delen øver elevene på det systemet som ofte kalles soft c og soft g. Hvis vokalene e, i og y kommer bak de nevnte bokstavene, så får de en annen lyd. C får en s-lyd og g får en j-lyd:

Soft c: face, city, fancy

Soft g: age, magic, gym

The “c” and “k” spelling rule

Denne delen dreier seg om en rettskrivingsregel som henger tett sammen med soft c. Siden c som står sammen med vokalene e, i og y får en s-lyd, så trenger man en annen konsonant for å vise til lyden /k/ sammen med de nevnte vokalene. Derfor bruker man k i ord som take, king, risky. Man burde jobbe med “Soft c and soft g” før man jobber med dette systemet.

Tema	Tilhørende stier
Bossy r	<ul style="list-style-type: none"> • Bossy R 1 • Bossy R 2 • Bossy R 3 (W-rule)
Soft c and Soft g	<ul style="list-style-type: none"> • Soft C • Soft G • C and K Spelling Rule
Multisyllabic Words	<ul style="list-style-type: none"> • Multisyllabic Words Closed syllables • Multisyllabic Words Open syllables • Multisyllabic Words Closed + magic e • Multisyllabic Words Open + magic e • Multisyllabic Words: Vowel/consonant digraphs

Nivå 5 – Long Vowel Sounds

I denne delen av programmet øver man på ord som har lange vokallyder. Ordene elevene møter er ikke nødvendigvis så vanskelige å avkode, men elevene kan ha utfordringer med å skrive dem. De aller fleste oppgavene viser til grafemer bestående av to og tre bokstaver som symboliserer lang vokallyd: ay - stay, oa - boat, igh - fight, ea - eat.

Long a

Ordene har samme vokallyd, men ulik stavemåte. Ai brukes når det kommer en konsonant bak, ay brukes når det ikke kommer en konsonant bak: rain - day

rain day

Long o

Ordene har samme vokallyd, men ulik stavemåte. Oa brukes når det kommer en konsonant bak, ow brukes når det ikke kommer en konsonant bak: road - row

boat row

Long i

Ordene har samme vokallyd, men ulik stavemåte. Igh brukes når det kommer en konsonant bak, y brukes når det ikke kommer en konsonant bak: fight - fly. I tillegg er oppgaver med "ie" lagt inn fordi de har samme lyd. Ordene i "Sight words" inneholder samme lyd, men følger ikke regelen.

fight fly

Long u

Ordene har samme vokallyd, men ulik stavemåte. Oo brukes når det kommer en konsonant bak. Ew brukes når det ikke kommer en konsonant bak: mood - blew. Det er også noen ord som skrives med "ue" som får samme lyd som de to grafemene nevnt over.

I tillegg finnes en oppgave markert med * som viser til at disse ordene avviker litt fra ordene i den andre oppgaven med navnet "ew". Det er også en oppgave som viser at oo kan ha en kort lyd i stedet for en lang u.

mood blew

Long e

Grafemene ee og ea har samme lyd, men ulik stavemåte, og ingen system for når du bruker hvilket. Det samme gjelder eer og ear. I tillegg er det lagt inn oppgaver med unntak til ea, og en oppgave som heter Homophones. Homophones er ord som høres helt like ut, men skrives ulikt - her er det mange av dem. Ordene elevene møter her kan altså oppleves enklere å avkode enn å stave.

bee read

The oi sound

Ordene har samme lyd, men ulik stavemåte. Grafemet oi brukes når det kommer en konsonant bak, mens oy brukes når det ikke er en konsonant bak.

boy coin

The ow sound

Ordene har samme lyd, men ulik stavemåte. Det er ikke et tydelig system for hvilket grafem som brukes når. Her ligger også grafemet our og en oppgave med unntak fra ou-grafemet.

loud owl

The aw sound

Ordene har samme lyd, men ulik stavemåte. Grafemet au er med konsonant bak, aw er uten.

pause jaw

Words ending in -le

Felles for ordene man øver på å lese og stave i denne delen, er at de har en stum e som kommer etter en l i slutten av ordet: table, bicycle, apple. Noen av ordene man møter her vil også ha en stum t i seg, og er derfor lagt inn som en egen oppgave på les, lett (-tle silent "t"): castle, wrestle.

-ble -fle

-gle -tle

Tema	Tilhørende stier
Long Vowel Sounds	<ul style="list-style-type: none"> • Long a • Long o • Long i • Long u • Long e • The oi sound • The ow sound • The aw sound
Words ending in -le	<ul style="list-style-type: none"> • Words ending with -le: ble, kle, dle, fle • Words ending with -le: gle, ple, tle, zzle, silent "t"

Nivå 6 – Affixes

Vowel Suffixes

Under vowel suffixes øver elevene på ord hvor man legger til vokal-suffikser som **-ed, -ing, -es, -en, -er, -est, -ish, -able og -y**. Den første delen med samme tittel som suffiksene som er listet opp, er ord hvor man simpelthen legger til suffiksene, uten at noe annet spesielt skjer: smart-er, lead-er, park-ed, turn-ed. Vær obs på forskjellen mellom hvordan ord oppfører seg når man legger til suffikset -ed. Kommer bokstavene d og t før suffikset, deles ordet i 2 stavelser: grounded, needed, fainted, waited. Hvis ikke de to nevnte bokstavene kommer før suffikset -ed, så leses ordet i én stavelse: sailed, trained, splashed, scratched. Dette mønsteret gjelder også for ordene i **double consonant rule** og **words dropping the e rule**.

I neste del, **double consonant rule**, trekkes dobbel konsonant inn. Elevene skal nå ha lært seg å avkode og stave ord med vokal-suffikser. Nå legges fokuset på ord som får dobbel konsonant når man legger til vokal-suffikser. Double consonant rule i denne sammenhengen betyr altså at ord på én stavelse som slutter på

én vokal + én konsonant får dobbel konsonant når man legger til et vokal-suffiks:

Under **Words dropping the "e"** rule jobber man fremdeles med de samme endelsene, men her fokuseres det på en annen regel knyttet til stavingen av ordene - man skriver ikke bokstaven "e" i slutten av ord når man legger til et vokal-suffiks:

name	nam- ed	nam- ing
age	ag- ed	ag- ing
cute	cut- er	cut- est
safe	saf- er	saf- est

jog	jogg- ed	jogg- ing
sad	sadd- er	sadd- est
flat	flatt- er	flatt- est

Consonant Suffixes

I denne delen øver man på ord med konsonant-suffikser som -ly, -ness, -less, -ful og -like.

Disse oppfører seg enklere enn ord med vokal-suffikser og legges til rot-ordet, uten at noe annet spesielt skjer:

kind	kind- ness
care	care- less
bad	bad- ly
power	power- ful

More Digraph Sounds and -rr-

Ph saying /f/ viser til at man øver på ord hvor ph får en f-lyd: phone, phase.

ie and ei saying /e/ viser til at man øver på ord hvor de to grafemene ie og ei får en lang e-lyd: chief, field og receive, ceiling.

Under **ti and ci saying /sh/** øver man på ord hvor grafemene ti og ci får en sh-lyd: patient, initial og special, delicious.

-rr-

Elevene har tidligere i programmet trent på at bokstaven r kan lage et sammensatt grafem, som i bossy r-ordene eller i endelsen -er. Her møter elevene ord som har dobbel konsonant, rr. Vokalene får da en vanlig, kort vokallyd og r sier den vanlige lyden sin i ordene (carrot, mirror).

More Word Endings

Her møter man endelser som ikke er introdusert tidligere i programmet slik som **-tion** (action), **-ture** (adventure), **-sion** (vision), **-ssion** (mission), **-ar** (cellar), **-or** (actor).

I tillegg er det laget en oppgave hvor det påpekes en forskjell mellom amerikansk og britisk stavemåte, **-or american -our british**. Ord på amerikansk-engelsk skrives med -or og britisk-engelsk skrives med -our:

col-or

col-our

hon-or

hon-our

rum-or

rum-our

Tema	Tilhørende stier
Vowel Suffixes	<ul style="list-style-type: none"> • Vowel Suffixes -ed 1 • Vowel Suffixes -ed 2 • Vowel Suffixes -ing • Vowel Suffixes -ed og -ing • Vowel Suffixes -es • Vowel Suffixes -er, -est • Vowel Suffixes -ish, -able • Vowel suffixes - Double consonant rule • Vowel suffixes, words dropping the e-rule
Consonant Suffixes	<ul style="list-style-type: none"> • Consonant suffixes
More Digraph Sounds	<ul style="list-style-type: none"> • Digraph sounds, ph saying f • Digraph sounds, ie and ei saying e • Digraph sounds, ti and ci saying sh
More Word Endings	<ul style="list-style-type: none"> • More Word endings